

Πανεπιστήμιο Πατρών

Διεθνές Συνέδριο:
Επιστημονικός Διάλογος για την Ελληνική Εκπαίδευση
‘Τυπική, μη τυπική και άτυπη εκπαίδευση στην Ελλάδα’

Αθήνα, 28 – 30 Νοεμβρίου 2008

Κολλέγια. Ένας αναδυόμενος πόλος
Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

σημερινή κατάσταση - ευκαιρίες – κίνδυνοι

Κ.Καρκανιάς, Πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Κολλεγίων

Οι αλλαγές που συντελούνται αυτήν την εποχή στον χώρο της μεταλυκειακής άτυπης εκπαίδευσης με την ψήφιση και έναρξη εφαρμογής του Νόμου 3696 της 1^{ης} Αυγούστου 2008, που αφορά την θέσπιση ελέγχου στα Κολλέγια και Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών, σε συνδυασμό με την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Οδηγιών για την αναγνώριση των Ευρωπαϊκών πτυχίων, συνιστούν μια πραγματική μεταρρύθμιση.

Για αυτό και είναι δικαιολογημένες ή έστω κατανοητές οι αντιδράσεις οι οποίες έχουν εκφραστεί και εκφράζονται με διάφορους τρόπους από τους καθηγητές των ΑΕΙ, τους φοιτητές, τους επαγγελματικούς συλλόγους.

Έχω την εντύπωση όμως, ότι ένα μεγάλο μέρος των αντιδράσεων οφείλεται όπως πάντα στην έλλειψη καλής πληροφόρησης σχετικά με τρία θέματα:

- * Τι είναι τα Κολλέγια
- * Τι αλλαγές επιφέρει ο ανωτέρω Νόμος
- * Τι θα γίνει με την αναγνώριση των πτυχίων των αποφοίτων των Κολλεγίων

Σημειώνω εξ αρχής, ότι ο Νόμος για τα Κολλέγια δεν έχει καμία σχέση ούτε αναφέρεται καθόλου στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες – δηλαδή τους Ευρωπαϊκούς νόμους που καθορίζουν την υποχρεωτική αναγνώριση των πτυχίων των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων σε όλες τις χώρες της Ένωσης.

Στην ομιλία μου θα προσπαθήσω να παρουσιάσω τις κύριες απαντήσεις στα τρία ανωτέρω θέματα και θα τελειώσω με τις σκέψεις μου για τις ευκαιρίες και τους κινδύνους, τις οποίες αυτή η μεταρρύθμιση θα δημιουργήσει.

Είναι φυσικό βεβαίως, ότι οι σκέψεις μου χρωματίζονται από το γεγονός, ότι είμαι Πρόεδρος σε ένα Κολλέγιο και Πρόεδρος στον Σύνδεσμο Ελληνικών Κολλεγίων.

1. Τι είναι τελικά αυτά τα Κολλέγια;

Κολλέγια ήταν μέχρι τώρα εκείνα τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών, που πρόσφεραν εκπαίδευση πανεπιστημιακού επιπέδου μετά από αναγνώριση – πιστοποίηση από ένα ξένο Πανεπιστήμιο.

Μετά την 01/08/2008 αρχίζει η εφαρμογή των διαδικασιών για χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας Κολλεγίων. Υπάρχει προθεσμία προσαρμογής μέχρι την 31/08/09 μετά την οποία όσα εκπαιδευτήρια δεν έχουν άδεια Κολλεγίου δεν θα μπορούν να συνεργάζονται με ξένα πανεπιστήμια.

Κολλέγια υπάρχουν σε όλο τον κόσμο και υπήρχαν πάντα, ιδιαίτερα στις αγγλοσαξονικές χώρες (Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ).

Στην Ελλάδα τουλάχιστον από το 1970 λειτουργούν δύο αμερικάνικα Κολλεγια, στην Αθήνα το Deree και στην Θεσσαλονίκη το Anatolia με πιστοποίηση από το New England Association of Schools and Colleges. **ΧΩΡΙΣ ΠΟΤΕ ΚΑΝΕΙΣ ΝΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΘΕΙ.**

2. Τι είναι τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών (Ε.Ε.Σ);

Κάθε εκπαιδευτική μονάδα η οποία δεν ανήκει στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα δηλαδή δεν είναι νηπιαγωγείο, δημοτικό γυμνάσιο, λύκειο, ΤΕΙ και ΑΕΙ, ονομάζεται Ε.Ε.Σ. Ο όρος θεσμοθετήθηκε με τον Αναγκαστικό Νόμο της 09/09/1935 ο οποίος τροποποιήθηκε με τον Νόμο 1996/91.

Τα Κολλέγια ανήκουν στην μεγάλη ομάδα των Ε.Ε.Σ.

Τα Ε.Ε.Σ επομένως και τα Κολλέγια υπάγονταν πάντα στο Υπουργείο Παιδείας αλλά προσέφεραν ελεύθερη εκπαίδευση χωρίς ελέγχους στα προγράμματα σπουδών τους.

Οι μόνοι έλεγχοι τους οποίους είχε το δικαίωμα να ασκήσει το Υπουργείο ήταν επί της διαφήμισης τους ώστε να εξασφαλίζεται, ότι δεν παραπλανούν το κοινό ως προς τις προσφερόμενες σπουδές και, ότι δεν προσφέρουν στο τέλος αυτών των σπουδών πτυχία αλλά μόνο βεβαιώσεις παρακολούθησης.

Τα Ε.Ε.Σ είναι πάνω από 5000 από τα οποία περίπου 2,000 Ε.Ε.Σ προσφέρουν μαθήματα πληροφορικής

3. Πόσα και ποια είναι τα Κολλέγια;

Τα Κολλέγια 'χωρίζονται' στις τρεις ακόλουθες κατηγορίες:

1. Ευρωπαϊκά Κολλέγια – από τα οποία 12 είναι μέλη του Συνδέσμου Ελληνικών Κολλεγίων, (τα οποία συνεργάζονται με βρετανικά πανεπιστήμια) και 9 ακόμη (από τα οποία 2 συνεργάζονται με γαλλικά πανεπιστήμια)
2. Αμερικανικά Κολλέγια που έχουν πιστοποίηση από οργανισμούς πιστοποίησης των ΗΠΑ ή συνεργάζονται με αμερικανικά πανεπιστήμια (8 Κολλέγια)
3. Κολλέγια που υποστηρίζουν εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών ευρωπαϊκών πανεπιστημίων (5 Κολλέγια)

4. Ελληνικά Κολλέγια μετά το 1989

Το 1989 εκδόθηκε η Ευρωπαϊκή Οδηγία 48/89 με βάση την οποία τακτοποιήθηκαν θέματα αμοιβαίας αναγνώρισης επαγγελματιών δικαιωμάτων που προκύπτουν από πανεπιστημιακά πτυχία, τα οποία εκδίδονται από πανεπιστήμια χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε αυτή την Οδηγία δεν υπάρχουν περιορισμοί ως προς τον τόπο στον οποίο γίνονται οι σπουδές οι οποίες οδηγούν στα πτυχία.

Η Οδηγία εκδόθηκε με την υπογραφή της τότε Επιτρόπου κ^α Βάσως Παπανδρέου.

Μετά την έκδοση της Οδηγίας αρκετοί ελληνικοί οργανισμοί ξεκίνησαν συνεργασίες με ξένα πανεπιστήμια (κυρίως ευρωπαϊκά αλλά και αμερικανικά) και έτσι φτάσαμε στην σημερινή κατάσταση.

5 Πώς γίνονται αυτές οι συνεργασίες;

Υπάρχουν πολλών ειδών συνεργασίες, οι οποίες εξαρτώνται από το κάθε πανεπιστήμιο, την χώρα του πανεπιστημίου και την ειδική κατάσταση του κάθε Κολλεγίου.

Γενικά όμως **υπάρχουν δύο κύριες κατηγορίες συνεργασιών:**

A. Συμφωνία με κάποιο Πανεπιστήμιο είτε με τη μορφή της πιστοποίησης (VALIDATION) είτε με τη μορφή δικαιόχρησης (FRANCHISING)

B. Πιστοποίηση από Οργανισμό Πιστοποίησης Λειτουργίας Ανωτάτων Σχολών.

Τα μέλη του Συνδέσμου συνεργάζονται με Βρετανικά Πανεπιστήμια με βάση τον πρώτο από τους ανωτέρω τρόπους συνεργασίας ενώ έχουν υποστεί και πιστοποίηση από τον αρμόδιο Βρετανικό Οργανισμό Πιστοποίησης (BAC)

6. Ποια τμήματα προσφέρονται;

Προσφέρονται **τρεις κατηγορίες** σπουδών.

Η πρώτη περιλαμβάνει ολοκληρωμένες σπουδές για απόκτηση πανεπιστημιακού πτυχίου BACHELOR στην Ελλάδα μετά από τριετείς ή τετραετείς σπουδές. Η δεύτερη κατηγορία σπουδών είναι αυτή της μερικής φοίτησης στην Ελλάδα (2 ή 3 χρόνια) με αποπεράτωση σπουδών και απόκτηση πανεπιστημιακού πτυχίου στο εξωτερικό.

Η τρίτη κατηγορία σπουδών αφορά μεταπτυχιακές σπουδές που οδηγούν σε απόκτηση πτυχίου MASTER.

7. Ποιος δίνει τα πτυχία;

Τα πτυχία στους αποφοίτους των Κολλεγίων δίνονται από τα ξένα πανεπιστήμια, τα οποία θεωρούν, ότι οι φοιτητές των Κολλεγίων είναι δικοί τους φοιτητές.

8. Πως ελέγχουν τα ξένα πανεπιστήμια το επίπεδο σπουδών που προσφέρεται στα Κολλέγια;

Τα Κολλέγια λειτουργούν κάτω από τριπλό ποιοτικό έλεγχο.

Κατ' αρχήν όμως τα ξένα πανεπιστήμια ασκούν στενό έλεγχο στην λειτουργία των Κολλεγίων με τακτικές επιθεωρήσεις, έλεγχο των θεμάτων των εξετάσεων, έλεγχο των εργασιών, βαθμολόγηση των γραπτών των εξετάσεων.

Στις πιο πολλές περιπτώσεις τα αποτελέσματα τω εξετάσεων εξάγονται από Επιτροπές του Πανεπιστημίου.

Με τον ίδιο αυστηρό τρόπο ελέγχονται και οι διαφημίσεις των Κολλεγίων.

Εξ άλλου για τα βρετανικά πανεπιστήμια υπεισέρχεται στον έλεγχο και η **Επιτροπή Ποιοτικού Ελέγχου Ανώτατης Εκπαίδευσης (QAA)**, η οποία πραγματοποιεί ελέγχους και στα ξένα πανεπιστήμια και στα Κολλέγια.

Τέλος, όπως ήδη αναφέρθηκε, από την αρχή του 2001 τα ελληνικά Κολλέγια που είναι μέλη του Συνδέσμου υπήχθησαν στον έλεγχο του Βρετανικού Συμβουλίου Πιστοποίησης - B.A.C (British Accreditation Council), το οποίο τα αναγνώρισε (από το 2006) σαν ανεξάρτητα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης.

9. Ακούγεται πολλές φορές, ότι τα βρετανικά Πανεπιστήμια που συνεργάζονται με Κολλέγια είναι χαμηλού επιπέδου. Ισχύει κάτι τέτοιο;

Αυτή η άποψη είναι αστεία. Αν κοιτάξετε τις διαφημίσεις τω Κολλεγίων θα δείτε, ότι πολλά από τα Πανεπιστήμια που συνεργάζονται μαζί τους είναι πολύ γνωστά και μεγάλα. Φυσικά υπάρχουν διαβαθμίσεις μεγέθους και κύρους αλλά αυτό είναι κάτι, που μπορεί και πρέπει να ελέγχει ο κάθε υποψήφιος σπουδαστής.

Άλλωστε η διαβάθμιση του κύρους των Πανεπιστημίων υπάρχει και στα Ελληνικά Πανεπιστήμια και για αυτό παρατηρείται η διαφοροποίηση του επιπέδου φοιτητών, που κατευθύνονται στο καθένα από αυτά.

Γενικά όμως το κύρος των περισσότερων ξένων πανεπιστημίων, που συνεργάζονται και έχουν αναγνωρίσει τα Ελληνικά Κολλέγια, είναι υψηλότερο από το κύρος πολλών Ελληνικών ΑΕΙ και ΤΕΙ. Αξιοσημείωτη είναι η σχετική έρευνα του καθηγητού Σπινέλη, που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *‘ΤΟ ΒΗΜΑ’* της 29/07/08 από την οποία αποδεικνύεται πλήρως ο ανωτέρω ισχυρισμός μας.

10. Υπάρχουν πολλοί που λένε, ότι η εκπαίδευση στα Κολλέγια είναι χαμηλού επιπέδου και οπωσδήποτε χαμηλότερου από εκείνη που παρέχεται στα δημόσια Πανεπιστήμια και ΤΕΙ.

Κοιτάξτε, αυτή είναι μια πολύ δύσκολη ερώτηση, και δεν είναι δυνατόν να δοθεί μια γενική απάντηση, γιατί και στις δύο κατηγορίες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων υπάρχουν διαβαθμίσεις ποιότητας.

Τα περισσότερα όμως Κολλέγια προσφέρουν στους σπουδαστές τους μερικά πολύ καλά βασικά χαρακτηριστικά λειτουργίας, που οδηγούν σε πολύ καλή ποιότητα σπουδών.

Αναφέρω τα κυριότερα από αυτά:

- Λειτουργικές και καλοσυντηρημένες εγκαταστάσεις
- Σύγχρονα εργαστήρια.
- Βιβλιοθήκες που είναι ανοικτές και λειτουργούν.
- Καθηγητές υψηλού επιπέδου που διδάσκουν πραγματικά και δεν χάνουν καμία ώρα εκπαίδευσης.
- Κανονισμό που δεν επιτρέπει απουσίες των σπουδαστών.
- Απαιτήση για εκπόνηση και παρουσίαση εργασιών στο κάθε αντικείμενο σπουδής.
- Διδακταλία συγκεκριμένης ύλης, με χρήση πολλών βιβλίων και εξέταση σε όλη την ύλη.
- Μη μεταφορά μαθημάτων από έτος σε έτος.
- Μικρό αριθμό σπουδαστών ανά τμήμα (έως 25)

Πιστεύω ότι τα περισσότερα από τα παραπάνω χαρακτηριστικά δεν καλύπτονται από τα περισσότερα Ελληνικά ΑΕΙ και ΤΕΙ.

Βέβαια ο κάθε υποψήφιος πρέπει να ελέγξει αν αυτά τα χαρακτηριστικά καλύπτονται από το Κολλέγιο, που θέλει να παρακολουθήσει. Η εκλογή είναι ευθύνη του κάθε ενός.

11. Τι γίνεται με την αναγνώριση των πτυχίων;

Οι απόφοιτοι, που έχουν πτυχία Πανεπιστημίων της Ε.Ε., έχουν πλήρη αναγνώριση επαγγελματικών δικαιωμάτων σε όλη την Ευρώπη ήδη από το 1989 με βάση την οδηγία 48/1989 της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η αναγνώριση αυτών των πτυχίων δεν γίνεται μέσω του ΔΙΚΑΤΣΑ, αλλά μέσω ειδικού Συμβουλίου του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο καθορίστηκε με βάση το Π.Δ 165 (ΦΕΚ 149/Α'/28.06.2000).

Εξ άλλου με την πρόσφατη Οδηγία 36/2005 απλοποιήθηκαν οι διαδικασίες αναγνώρισης όλων των Ευρωπαϊκών πτυχίων.

Τέλος την 23/10/08 εκδόθηκε τελεσίδικη απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου με βάση την οποία η Ελλάδα υποχρεώνεται να εφαρμόσει τις ανωτέρω Ευρωπαϊκές Οδηγίες.

ΣΗΜΕΙΩΝΕΤΑΙ ΟΤΙ Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΥΤΗ ΔΕΝ ΘΕΣΠΙΣΤΗΚΕ ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΛΛΕΓΙΑ ΑΛΛΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ.

12. Τι είναι η αναγνώριση του NARIC;

Τα Πτυχία των αποφοίτων των 'Βρετανικών' Κολλεγίων αναγνωρίζονται από το Βρετανικό «ΔΟΑΤΑΠ».

Τα πιστοποιητικά εκδίδονται από το NARIC που είναι το αντίστοιχο Βρετανικό 'ΔΟΑΤΑΠ'. Το NARIC (National Recognition and Information Council) έχει την ευθύνη της αναγνώρισης (ή μη) των τίτλων σπουδών όσων ενδιαφέρονται να εργαστούν στην Μεγάλη Βρετανία.

Τα συγκεκριμένα πιστοποιητικά βεβαιώνουν, ότι οι τίτλοι σπουδών, που δίδονται σε αποφοίτους των ανωτέρω Κολλεγίων, είναι απολύτως ισότιμοι ως προς τα επαγγελματικά και ακαδημαϊκά δικαιώματα στην Βρετανία, με ειμίους, που χορηγούνται στους αποφοίτους οποιουδήποτε Βρετανικού Πανεπιστημίου μετά από σπουδές στην Βρετανία.

13. Με το νόμο που ψηφίστηκε στη Βουλή την 01/08/08 τα Κολέγια νομιμοποιούνται και εντάσσονται στην μεταλυκειακή εκπαίδευση. Τι ακριβώς σημαίνει αυτό; Τι αλλάζει από δω και πέρα ουσιαστικά και τυπικά στην δομή και στην λειτουργία των Κολεγίων;

Βασική αλλαγή είναι η υποχρέωση των Κολλεγίων να παρουσιάσουν πλήρη στοιχεία των συνεργασιών τους με τα ξένα πανεπιστήμια καθώς και πλήρη στοιχεία σχετικά με την λειτουργία τους στο Υπουργείο Παιδείας. Αυτά τα στοιχεία θα καταχωρηθούν στο Μητρώο Κολλεγίων το οποίο θα τηρείται από το αντίστοιχο Γραφείο του Υπουργείου. Έτσι οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να λαμβάνουν πληροφορίες από μια υπεύθυνη πηγή και όχι από διαφημίσεις.

Εν τούτοις τίθενται αυστηρές προδιαγραφές για τις εγκαταστάσεις των Κολλεγίων (χώρους διδασκαλίας, εργαστήρια, γραφεία).

Η δομή και η λειτουργία των Κολλεγίων προσδιορίζεται από τα συνεργαζόμενα ξένα πανεπιστήμια και επομένως δεν θα αλλάξει ουσιαστικά.

14. Τι πρόκειται να γίνει από δω και πέρα;

Ο νέος Νόμος για τα Κολλέγια που ψηφίστηκε την 01/08/08, παρά την μεγάλη πολεμική που ασκήθηκε εναντίον του είναι δυνατόν, εάν εφαρμοστεί, να προκαλέσει τεράστιες αλλαγές στο αρρύθμιστο επί 20 χρόνια τοπίο λειτουργίας των Κολλεγίων.

Τι είναι εκείνα όμως τα στοιχεία λειτουργίας των Κολλεγίων τα οποία αλλάζει ο Νόμος και ποια η σημασία τους για την Ελληνική κοινωνία;

1. Η επισημοποίηση του ονόματος των Κολλεγίων θα άρει το παράδοξο, το οποίο επί 20 χρόνια υπήρχε στον χώρο της μεταλυκειακής εκπαίδευσης όταν με τον Νόμο 1966/91 απαγορευόταν αυστηρά η χρήση της λέξης 'Κολλέγιο', την οποία όμως χρησιμοποιούσαν οι περισσότεροι – από δημοσιογράφους μέχρι γονείς και σπουδαστές.
2. Δεύτερη σημαντική αλλαγή είναι αυτή που αφορά την Επιτροπή Ελέγχου των Κολλεγίων, στην οποία θα μετέχουν πέραν των υπηρεσιακών παραγόντων και δύο εκπρόσωποι της πανεπιστημιακής κοινότητας καθώς και ένας από τον επιχειρηματικό κόσμο (ορίζεται από την Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων)
3. Τρίτη σημαντική αλλαγή είναι η υποχρεωτική δημιουργία και συντήρηση ενός Μητρώου Κολλεγίων στο οποίο θα περιέχονται όλες οι λεπτομέρειες για τα Κολλέγια, που έχουν αναγνωριστεί ως τέτοια, της συνεργασίας τους με ξένα πανεπιστήμια, τα προγράμματα σπουδών που προσφέρουν, τα πτυχία στα οποία αυτές οι σπουδές οδηγούν.
4. Τέταρτη σημαντική αλλαγή είναι η συγκρότηση ενός Μητρώου Καθηγητών των Κολλεγίων.
5. Πέμπτη σημαντική αλλαγή είναι η απαίτηση για να έχει κάθε Κολλέγιο δικό του κτίριο στο οποίο δεν θα συστεγάζονται άλλες εκπαιδευτικές ή επιχειρηματικές δραστηριότητες.
6. Έκτη σημαντική αλλαγή είναι η πρόβλεψη του Νόμου για παροχή βοήθειας προς τα Κολλέγια για προσέλκυση ξένων φοιτητών.
7. Έβδομο σημαντικό στοιχείο είναι η απαίτηση, ότι τα θέματα που αφορούν τις εγκαταστάσεις, τους καθηγητές και φοιτητές θα ρυθμίζονται με τρόπο αντίστοιχο προς το Μητρικό του Πανεπιστήμιο.

8. Επίσης σημαντικό στοιχείο είναι η υποχρέωση κάθε Κολλεγίου να συντάξει εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας ο οποίος θα είναι γνωστός στο Υπουργείο Παιδείας και στο προσωπικό και στους σπουδαστές των Κολλεγίων.

Τέλος σημαντικό είναι και το γεγονός, ότι τα Ε.Ε.Σ (που είναι πολλές χιλιάδες) θα ελέγχονται και αυτά από το Υπουργείο Παιδείας, αλλά με βάση ξεχωριστό κανονισμό και προϋποθέσεις ελέγχου.

15. Ευκαιρίες για την ελληνική μεταλλευτική εκπαίδευση

Όλες οι παραπάνω προβλέψεις του Νόμου, παρ' ότι αυτός σε πολλούς φαίνεται πολύ άοριστος και επιεικής για τα Κολλέγια, θα σημάνουν μια πραγματική κοσμογονία στον συγκεκριμένο χώρο.

Από τις πιο σημαντικές και ευκόλως εννοούμενες θα είναι οι ακόλουθες:

1. Θα προκληθούν σημαντικές επενδύσεις από εκείνα τα Κολλέγια τα οποία θα θελήσουν να παραμείνουν στον χώρο.
2. Είναι προφανές, ότι θα συζητηθούν οι πιθανότητες συγχωνεύσεων μεταξύ Κολλεγίων, ώστε να δημιουργηθούν μονάδες που θα έχουν την οικονομική ευρωστία στο νέο τοπίο.
3. Θα αυξηθεί ο αριθμός και θα βελτιωθεί το επίπεδο των εισαγομένων φοιτητών αφού αυτοί και οι οικογένειες τους θα γνωρίζουν, ότι φοιτούν σε ένα αναγνωρισμένο ίδρυμα μεταλλευτικής για την Ελλάδα (και ουσιαστικά πανεπιστημιακής για όλο τον υπόλοιπο κόσμο) εκπαίδευσης. Ο τρόπος λειτουργίας των Κολλεγίων (Βρετανικός στις περισσότερες περιπτώσεις) θα αναδειχθεί σαν μια σοβαρή εναλλακτική δυνατότητα λειτουργίας ως προς το Ελληνικό δημόσιο σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
4. Θα προσελκυσθούν σοβαροί φοιτητές από το εξωτερικό, οι οποίοι έχουν πολλούς λόγους να θεωρούν την Ελλάδα σοβαρό εναλλακτικό προσορισμό σε σχέση με άλλες χώρες, όπως μικρότερο κόστος, πιο φιλικό περιβάλλον, ισχυρό 'εκπαιδευτικό όνομα' (ευτυχώς που έχουμε ένδοξους προγόνους), καλό κλίμα, καλή κοινωνική ζωή κλπ.
5. Θα αναβαθμιστεί το Σώμα των Καθηγητών για να αντιμετωπιστούν οι νέες ανάγκες – των περισσότερων, καλύτερων, ξένων φοιτητών.
6. Θα αυξηθεί η διάχυση πληροφόρησης μεταξύ του Δημόσιου Πανεπιστημίου και των Κολλεγίων κυρίως μέσω της εμπλοκής του Υπουργείου Παιδείας και των εργασιών της Επιτροπής Ελέγχου Κολλεγίων.

Γενικά λοιπόν και παρά την αυστηρή κριτική που δέχτηκε από πολλές πλευρές ο Νόμος και παρά τις επιφυλάξεις που έχουμε και εμείς στον Σύνδεσμο Ελληνικών Κολλεγίων, είναι πιθανότατο, ότι οι σχετικές ρυθμίσεις θα μεταβάλλουν ουσιαστικά την λειτουργία των Κολλεγίων και θα επηρεάσουν σε σημαντικό βαθμό την λειτουργία των Ελληνικών Δημοσίων Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

16. Τι κίνδυνοι υπάρχουν από την καθιέρωση των Κολλεγίων;

Όταν μιλάμε για κινδύνους πρέπει να προσδιορίσουμε από την αρχή το ποιοι είναι αυτοί που κινδυνεύουν ή ποιοι πιστεύουν, ότι κινδυνεύουν.

Στις εφημερίδες και άλλα ΜΜΕ έχουν παρουσιαστεί από καθηγητές πανεπιστημίων, φοιτητές αλλά και πολιτικούς οι ακόλουθοι φόβοι:

1. Με την αναγνώριση των πτυχίων των Κολλεγίων υποβαθμίζονται τα πτυχία των Δημοσίων Πανεπιστημίων
2. Με την αναγνώριση των Κολλεγίων αρχίζει η ιδιωτικοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
3. Μετά τις παραπάνω αναγνωρίσεις θα υποβαθμιστεί η ποιότητα των σπουδών στα Δημόσια Πανεπιστήμια και ΤΕΙ.
4. Μετά τις παραπάνω αναγνωρίσεις θα αδειάσουν πολλά περιφερειακά Πανεπιστήμια και ΤΕΙ
5. Με την αναγνώριση των Κολλεγίων ιδρύονται στην πραγματικότητα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια.

Έχω την εντύπωση, ότι οι παραπάνω κίνδυνοι δεν είναι πραγματικοί ή τουλάχιστον εάν υπάρχουν δεν οφείλονται στα Κολλέγια.

Για να αναλύσω όμως την κάθε μια περίπτωση ξεχωριστά θα πρέπει να θυμίσω, ότι:

- α) Τα πτυχία στους αποφοίτους των Κολλεγίων δεν δίδονται από τα Κολλέγια αλλά από τα ξένα Πανεπιστήμια (με εξαίρεση 4 αμερικανικά εκπαιδευτήρια)
- β) Η αναγνώριση των ανωτέρω πτυχίων των αποφοίτων των Κολλεγίων δεν γίνεται με βάση αποφάσεις του Ελληνικού Υπουργείου Παιδείας ούτε με Νόμους της Ελληνικής Βουλής αλλά με βάση Ευρωπαϊκούς Νόμους (Οδηγίες) και επανειλημμένες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.
- γ) Αυτές οι Οδηγίες προβλέπουν στην αναγνώριση των πτυχίων των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων ως προς τα απορρέοντα επαγγελματικά δικαιώματα σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. Δεν έχουν εκδοθεί λοιπόν ειδικά για τα Κολλέγια ούτε για τους πτυχιούχους που είναι απόφοιτοι μας.
- δ) Οι Έλληνες μπορούν να σπουδάζουν σε Πανεπιστήμια οποιασδήποτε χώρας, στα οποία τις περισσότερες φορές πληρώνουν διδάκτρα.
- ε) Τα πτυχία των ξένων Πανεπιστημίων αναγνωρίζονται ούτως ή άλλως στην Ελλάδα (και από το ΔΟΑΤΑΠ).

Ας εξετάσουμε τώρα τους κινδύνους που προαναφέρθηκαν με την παραπάνω σειρά:

16.1 Με την αναγνώριση των πτυχίων των Κολλεγίων εξισώνονται αυτά με τα πτυχία των Δημοσίων ΑΕΙ, τα οποία επομένως υποβαθμίζονται

Η βασική δικαιολογία από τους υποστηρικτές της ύπαρξης αυτού του κινδύνου βασίζεται στην γνώμη τους, ότι τα Κολλέγια προσφέρουν εκπαίδευση χαμηλότερης ποιότητας από αυτή των Δημοσίων ΑΕΙ.

Τίθεται όμως πολλά ερωτήματα προς τους έχοντες αυτή την άποψη

- α) ενώπιον ποίων άραγε γίνεται αυτή η υποβάθμιση;
- β) Είναι πράγματι η εκπαίδευση στα Κολλέγια χαμηλότερης ποιότητας;
- γ) Έχουν κατά νουν άραγε όλα τα πτυχία των ξένων ΑΕΙ ή μόνον εκείνα που δίδονται σε αποφοίτους Κολλεγίων;

Η συνήθης απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι, ότι αυτή αφορά τις προσλήψεις στο Δημόσιο, για τις οποίες χρειάζεται τυπική αναγνώριση πτυχίων. Αυτές όμως είναι πλέον πολύ λίγες και ούτως ή άλλως είναι ανοιχτές στους χιλιάδες Έλληνες, οι οποίοι έχουν σπουδάσει στο εξωτερικό. Επομένως ο κίνδυνος από τον ανταγωνισμό στις προσλήψεις του δημοσίου είναι αριθμητικά αμελητέος.

Άλλωστε αυτές οι προσλήψεις γίνονται με εξετάσεις στον ΑΣΕΠ. Αν λοιπόν οι συγκεκριμένοι πτυχιούχοι είναι χαμηλού επιπέδου δεν πρόκειται να πετυχαίνουν στις εξετάσεις.

Η αντίστοιχη απάντηση που δίνουν αρκιοί πανεπιστημιακοί στο δεύτερο ερώτημα είναι, ότι σίγουρα οι σπουδές στα Κολλέγια είναι χαμηλού επιπέδου επειδή αυτά είναι επιχειρήσεις, επειδή οι καθηγητές δεν είναι καλοί, επειδή δεν έχουν εργαστήρια, επειδή η ποιότητα των σπουδαστών δεν είναι καλή κλπ.

Τίποτε όμως από τα παραπάνω δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα εκτός από το ότι τα Κολλέγια πραγματικά ανήκουν σε επιχειρήσεις και παίρνουν δίδακτρα. Δίδακτρα όμως παίρνουν όλα σχεδόν τα Πανεπιστήμια στον κόσμο και οπωσδήποτε τα καλύτερα εξ αυτών.

Στο τρίτο ερώτημα οι υποστηρικτές της ύπαρξης του κινδύνου υποβάθμισης των δημοσίων ΑΕΙ απαντούν αφ' ενός μεν, ότι και τα ξένα ΑΕΙ δεν είναι καλά αφ' ετέρου δε, ότι εάν κάποιος σπουδάσει σε ένα Κολλέγιο που συνεργάζεται με συγκεκριμένο ξένο ΑΕΙ δεν παίρνει το ίδιο επίπεδο σπουδών με αυτό που θα έπαιρνε εάν σπούδαζε κατ' ευθείαν στο ξένο ΑΕΙ.

Και οι δύο όμως αυτές σιέψεις είναι λανθασμένες. Η πρώτη, γιατί τα περισσότερα ξένα ΑΕΙ που συνεργάζονται με Ελληνικά Κολλέγια είναι πολύ ψηλότερα στις διεθνείς κατατάξεις Πανεπιστημίων. Η δεύτερη, γιατί τα ξένα ΑΕΙ που δίνουν τα πτυχία τους ελέγχουν όλη την εκπαιδευτική διαδικασία στα Κολλέγια.

16.2. Με την αναγνώριση των Κολλεγίων αρχίζει η ιδιωτικοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι υποστηρικτές της ύπαρξης αυτού του δεύτερου κινδύνου λένε, ότι η κυβέρνηση σκοπεύει να θεσπίσει δίδακτρα για τα δημόσια ΑΕΙ, τα οποία θα γίνουν αποδεικτά από την κοινωνία επειδή πολλοί γονείς θα έχουν ήδη συνηθίσει σε πληρωμή διδασκτρων στα Κολλέγια.

Είναι γνωστό όμως, ότι η πληρωμή διδασκτρων στα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια όλων των βαθμίδων και κατηγοριών δεν οδήγησε την ελληνική Πολιτεία στην επιβολή διδασκτρων στα δημόσια σχολεία.

Ούτε η πληρωμή διδασκτρων στα βρετανικά ή αμερικανικά Πανεπιστήμια δεν οδήγησε σε τέτοια πολιτική την δική μας χώρα.

Πρέπει να θυμίσουμε βέβαια, ότι τα Ελληνικά Πανεπιστήμια λαμβάνουν ήδη δίδακτρα για τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών.

16.3 Μετά τις παραπάνω αναγνωρίσεις θα υποβαθμιστεί η ποσότητα των σπουδών στα Δημόσια Πανεπιστήμια και ΤΕΙ.

Οι υποστηρικτές της ύπαρξης αυτού του κινδύνου λένε, ότι τα ελληνικά ΑΕΙ θα διολισθήσουν σε τρόπους λειτουργίας χειρότερους από τους τωρινούς, γιατί θα μιμηθούν την λειτουργία των Κολλεγίων.

Βεβαίως δεν εξηγούν, γιατί θα τείνουν να μιμηθούν τα Κολλέγια, όποιου επιπέδου και εάν είναι αυτά και δεν τείνουν να μιμηθούν τα καλύτερα ξένα Πανεπιστήμια, όπου υπάρχουν αυτά.

Επίσης δεν εξηγούν ποια είναι τα χειρότερα χαρακτηριστικά λειτουργίας των Κολλεγίων, γιατί βέβαια δεν υπάρχουν εν γένει τέτοια. Το αντίθετο είναι αλήθεια.

16.4 Μετά τις παραπάνω αναγνωρίσεις θα αδειάσουν πολλά Περιφερειακά Πανεπιστήμια και ΤΕΙ

Οι υποστηρικτές της ύπαρξης αυτού του κινδύνου λένε, ότι οι φοιτητές που πετυχαίνουν σε κάποια σχολή, που δεν είναι πρώτων προτιμήσεων τους ή δεν είναι στον τόπο κατοικίας των γονέων τους θα προτιμήσουν να πάνε σε κάποιο Κολλέγιο. Έτσι όμως θα αδειάσουν τα περιφερειακά Πανεπιστήμια και ΤΕΙ.

Αυτός όμως δεν είναι κίνδυνος για την ελληνική κοινωνία αλλά μεγάλη ευκαιρία βελτίωσης, γιατί έτσι οι οικογένειες θα ξοδεύουν λιγότερα, οι φοιτητές θα σπουδάζουν αυτό που θέλουν και η κοινωνία θα αποκτήσει ευτυχείς πολίτες.

Το ίδιο γεγονός, εάν επαληθευτεί θα οδηγήσει σε πλήρη και θετική αναδιάθρωση τα Ελληνικά ΑΕΙ. Θα αναγκαστούν να βελτιωθούν για να γίνουν ελκυστικά, θα λειτουργούν με λιγότερους φοιτητές, ένα τμήμα θα καταργήσουν τις άχρηστες ειδικότητες κλπ.

Άλλωστε οι ανωτέρω φοιτητές μπορούσαν και μπορούν αντί να κατευθυνθούν προς τα Κολλέγια να ξενιτευτούν και να σπουδάσουν αυτό που θέλουν κάπου αλλού. Είναι βεβαίως γνωστό, ότι εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες σπουδάζουν τα τελευταία 30 χρόνια στο εξωτερικό και γυρίζουν γιατροί, μηχανικοί, οικονομολόγοι, γεωπόνοι, δάσκαλοι κλπ.

16.5 Με την αναγνώριση των Κολλεγίων ιδρύονται στην πραγματικότητα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια.

Οι υποστηρικτές της ύπαρξης αυτού του πέμπτου κινδύνου λένε, ότι ένα Κολλέγιο, αναγνωρισμένο από την Ελληνική Πολιτεία, το οποίο είναι παράρτημα ενός ξένου Πανεπιστημίου, είναι στην πραγματικότητα ιδιωτικό Πανεπιστήμιο.

Είναι γνωστό όμως, ότι ένα Πανεπιστήμιο έχει δικαίωμα και μόνον αυτό να δίνει Πανεπιστημιακά πτυχία ενώ ένα Κολλέγιο όχι. Άρα δεν είναι Πανεπιστήμιο.

Είναι βεβαίως άξιον απορίας, γιατί οι υποστηρικτές αυτής της άποψης δεν ενοχλούνταν όλα τα προηγούμενα χρόνια από το γεγονός, ότι στην Ελλάδα λειτουργούν Κολλέγια με αμερικανική πιστοποίηση, τα οποία δίνουν δικά τους πτυχία, παρ' ότι αυτό απαγορεύεται.

Δύο πραγματικοί κίνδυνοι

Υπάρχουν όμως και πραγματικοί κίνδυνοι που προέρχονται από την νομοθεσία του Υπουργείου Παιδείας .

1. Ο Νόμος επιτρέπει την δημιουργία Κολλεγίων, τα οποία έχουν δικά τους προγράμματα σπουδών. Αυτά βεβαίως δεν χορηγούν πτυχία αλλά είναι Κολλέγια, με ότι καταλαβαίνουν οι πολίτες, ότι σημαίνει αυτός ο όρος. Το Υπουργείο δεν διευκρινίζει τι σημαίνει αυτή η πρόβλεψη – τι έχει κατά νουν – ποια θα είναι αυτά τα Κολλέγια και σε τι διαφέρουν από τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών.

2. Ο Νόμος και η Υ.Α που εκδόθηκε για την εφαρμογή του θέτουν πολύ χαμηλά τον πήχυ για τις εγκαταστάσεις και τα εργαστήρια των Κολλεγίων. Η ελάχιστη επιφάνεια του κτιρίου ενός Κολλεγίου είναι 300 τ.μ. ενώ επιτρέπεται η ενοικίαση (παραχώρηση) εργαστηριακών χώρων.

Με τις δύο παραπάνω προβλέψεις δημιουργείται ο κίνδυνος να δημιουργηθούν μικρομάγαζα, τα οποία θα έχουν την σφραγίδα εγκυρότητας του Υπουργείου Παιδείας.

Κλείνοντας νομίζω, ότι η αναγνώριση των Κολλεγίων με τον πρόσφατο Νόμο και η αναγνώριση των επαγγελματιών δικαιωμάτων που σχετίζονται με τα πανεπιστημιακά πτυχία των αποφοίτων των Κολλεγίων δεν δημιουργούν κανένα κίνδυνο για τα ελληνικά ΑΕΙ και της Ελληνικής Κοινωνίας.

Αντιθέτως δίδουν νέες μοναδικές ευκαιρίες βελτίωσης των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, νέες διεξόδους στους Έλληνες νέους και συμβάλλουν πολλαπλά στην ανάπτυξη της χώρας.